

רע"פ 2381/15 - בעז ניצן נגד ד"ר אילנה דיין אורבך, שידורי קשת בע"מ

בית המשפט העליון

רע"פ 2381/15

לפני: כבוד השופט ס' ג'ובראן

המבקש: בעז ניצן

נגד

המשיבים: 1. ד"ר אילנה דיין אורבך
2. שידורי קשת בע"מ

בקשת רשות ערעור על פסק הדין של בית המשפט המחוזי בירושלים מיום 25.2.2015 בע"פ 38235-11-14 שניתן על ידי כבוד השופטים: ר' יעקובי, ד' מינץ ור' וינוגרד

החלטה

1. בקשת רשות ערעור על פסק דינו של בית המשפט המחוזי בירושלים (השופטים ר' יעקובי, ד' מינץ ור' וינוגרד) בע"פ 38235-11-14 מיום 25.2.2015, במסגרתו נדחה ערעור המבקש על החלטת בית משפט השלום בירושלים בק"פ 52373-06-13, לפיה קובלנה שהגיש המבקש נמחקה.

רקע והליכים קודמים

2. המבקש הגיש קובלנה נגד המשיבות, בה יוחסו להן עבירות לפי סעיף 129 בצירוף סעיף 126(6) לחוק הבחירות לכנסת [נוסח משולב], התשכ"ט-1969 (להלן: חוק הבחירות). על פי כתב הקובלנה, ביום 21.1.2013 שודרה התכנית "עובדה עם אילנה דיין", ערב יום הבחירות לכנסת ה-19 לאחר השעה 21:00. נטען כי התכנית הכילה תכנים שהם תעמולת בחירות מובהקת. כן נטען, כי יו"ר ועדת הבחירות לכנסת ה-19, השופט א' רובינשטיין (כתוארו דאז),

עמוד 1

קבע שבתכנית שודרה תעמולת בחירות אסורה. הטענה המרכזית בדבר התעמולה בתכנית היא כי הוצגו קטעי ראיון עם פוליטיקאים בכירים שונים מהקשת הפוליטית, כאשר לחלקם לא הובאה תגובת הצד שכנגד. כן צוין, כי בתכנית שודר ראיון עם הסופר דוד גרוסמן בנוגע לעימות הישראלי-פלשתיני, שאף הוא לא זכה לתגובה.

3. ביום 6.3.2013 פנה המבקש ליועץ המשפטי לממשלה בבקשה שיעמיד את המשיבות לדין. ביום 23.2.2014 שלחה פרקליטות המדינה למבקש את תוכן תשובת היועץ המשפטי לממשלה. ביום 23.5.2014 ניתנה החלטת המשנה לפרקליט המדינה, לפיה אין מקום לפתוח בחקירה משטרתית בדבר התלונה וניתן להסתפק בסנקציה מנהלית שהושתה על המשיבה 2. על כן, הגיש המבקש את הקובלנה האמורה.

4. ביום 6.10.2014 קבע בית משפט השלום כי דין הקובלנה להימחק. בית המשפט ציין כי חוק הבחירות מצוי בתוספת השנייה לחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב], התשמ"ב-1982, ועל כן הוא נמנה על רשימת החוקים מכוחם ניתן להגיש קובלנה פלילית. בית המשפט קבע כי סעיף 126(6) לחוק הבחירות קובע מפורשות שמי שיפר את הוראות החוק שאינן מופיעות בפרק י"א, כלומר, לרבות סעיף 129, דינו מאסר או קנס. כמו כן נקבע, כי האיסור בסעיף 5 לחוק הבחירות (דרכי תעמולה), התשי"ט-1959 (להלן: חוק התעמולה), אינו גורף ואינו מונע את הגשת הקובלנה מכוח סעיף 129 לחוק הבחירות. על כן נקבע, כי הקובלנה הוגשה כדין מכוח סעיף 129 בצירוף סעיף 126(6) לחוק הבחירות.

5. בית משפט השלום קבע כי החלטת היועץ המשפטי לממשלה שלא לפתוח בחקירה אינה מהווה מחסום מפני הגשת הקובלנה, שכן, המחוקק לא הגביל את זכות עשיית השימוש במוסד הקובלנה בפנייה מוקדמת ליועץ המשפטי לממשלה, ואדרבא. בנוסף נקבע, כי אין מדובר במצב של "סיכון כפול", שכן, ההליך בפני ועדת הבחירות המרכזית אינו הליך פלילי.

6. אשר לשאלה האם תוכן השידור עולה לכדי תעמולת בחירות אסורה, קבע בית משפט השלום כי לא כל המפלגות זכו להישמע בתכנית, וכי חלוקת הזמנים בין המועמדים לא הייתה שוויונית. עוד נקבע, כי המשדר אף לא אפשר זכות תגובה על המתקפות שהופנו אל חלק מהמועמדים, וכי לתוכן המשדר היה פוטנציאל ממשי להשפיע על נקודת מבטו של הבחור. משכך נקבע, כי עסקינן בתעמולת בחירות אסורה.

7. לבסוף התייחס בית משפט השלום לשתי ההגנות להן טענו המשיבות: האחת – זוטי דברים, לגביה נקבע כי במקרה הנדון אין מדובר במקרה קל ערך של הפרת חוק הבחירות, שכן למשיבות מעמד רם באפשרות עיצוב דעת הקהל הציבורית. בית המשפט ציין כי ישנו אינטרס ציבורי נשגב בהטמעת איסור פרסום תעמולת בחירות אסורה, שיש בה כדי לפגוע בתקינות הליך הבחירות ובטוהר ההליך. ההגנה השנייה – ההגנה מן הצדק, היא שביססה את הקביעה כי יש למחוק את הקובלנה. בית המשפט קבע כי בהיבט המעשי, לא הוכח כי המבקש פעל ממקום של טעמים פוליטיים פרטניים נגד המשיבות, וכי התנהלותו היא לא כה נפסדת עד שהיא מצדיקה את ביטול ההליך בעטייה של רדיפה פוליטית. אולם, מאחר שהיועץ המשפטי סבר שדי באקט הענישתי של תשלום הוצאות לטובת אוצר המדינה על מנת למצות את הדין עם המשיבות, וכן סבר כי האינטרס הציבורי אינו מצדיק ניהול הליך פלילי שיהיה בו כדי להטביע קלון, קבע בית משפט השלום כי שיקולי הגמול וההרתעה מוצו במלואם. בית המשפט ציין כי לעמדתו יש לפרש את מוסד הקובלנה בצמצום, קל וחומר בעניינים הנושאים אופי ציבורי ואינם טומנים פגיעה ישירה בפרט. על כל האמור, מחק בית משפט השלום את כתב הקובלנה מכוח דוקטרינת ההגנה מן הצדק.

8. ביום 25.2.2015 דחה בית המשפט המחוזי את ערעורו של המבקש. בית המשפט ציין כי לנוכח התמונה בכללותה, איזן בית משפט השלום כראוי בין האינטרסים והשיקולים הרלוונטיים. נקבע כי אף שהיה מקום לדחות את כל הטענות המקדמיות האחרות של המשיבות, לא היה מקום להגיע לתוצאה סופית שונה. משכך, בית המשפט לא נדרש

לשאלה אם היה מקום להורות על מחיקת הקובלנה על רקע החלטת היועץ המשפטי לממשלה, אף שסבר כי ניתן היה להגיע למסקנה שונה בעניין זה.

הבקשה למתן רשות ערעור

9. המבקש טוען כי המקרה הנדון מעלה שאלות משפטיות וחידושים רבים שעלו לראשונה בישראל. כך למשל, שואל המבקש האם סעיף 129 לחוק מהווה עבירה פלילית לנוכח הקבוע בסעיף 126(6) לחוק; מה מעמדה של החלטת יו"ר ועדת הבחירות במשפט הפלילי; האם נכון לפרש בצמצום את מוסד הקובלנה בעבירה על חוק הבחירות; וכן שאלות רבות נוספות. אשר למחיקת הקובלנה בטענת ההגנה מן הצדק, גורס המבקש כי בית המשפט סטה מההלכה בדבר השימוש בדוקטרינה, בכך שקבע כי יש בכוחה של הסנקציה המנהלית להקטין את העניין הציבורי בהעמדה לדין על אף חומרת העבירה המיוחסת. לשיטתו, הופעל רף נמוך מאוד להפעלת הדוקטרינה, אשר יוצר חוסר שוויון בקרב נאשמים. עוד טוען המבקש, כי קביעת בית משפט השלום יצאה מנקודת הנחה שהושגה הרתעה באמצעות הסנקציה המנהלית, הנחה אשר לא ניתנה לו ההזדמנות להפריכה. לבסוף מוסיף המבקש כי נוצרת תחושה של חוסר יחס לאזרח הפשוט שאינו שייך לגילדה המשפטית, ותחושה של חוסר רצון להתעמת עם בכירי התקשורת מצד בתי המשפט. המבקש מציין כי מצב זה משאיר פתח לשדרנים נוספים לפעול שלא כדין גם בבחירות הבאות.

דיון והכרעה

10. אין בידי לקבל את הערעור. הלכה היא, כי אין מעניקים רשות לערעור שני, אלא אם עולה טענה בעלת חשיבות כללית, בין משפטית ובין ציבורית (ראו ר"ע 103/82 חניון חיפה בע"מ נ' מצת אור (הדר חיפה) (13.7.1982) (להלן: חניון חיפה)). בענייננו, בקשת רשות הערעור אינה מעוררת שאלה משפטיות עקרוניות שכזו, על אף שהמבקש סבור שהיא מעוררת מספר שאלות כאלו, אך למעשה לא מתעוררת עילה המצדיקה דיון ב"גלגול שלישי" בהתאם להלכת חניון חיפה.

11. ראשית יצוין, כי כלל שאלותיו של המבקש קיבלו מענה בהחלטתו של בית משפט השלום, וכן בפסק דינו של בית המשפט המחוזי, אשר קיבל את קביעותיו של בית משפט השלום, אף שסבר כי ניתן היה להסיק אחרת בעניין מחיקת הקובלנה על רקע החלטת היועץ המשפטי לממשלה. משבית המשפט קבע כי הקובלנה תימחק בשל טענת ההגנה מן הצדק, אין כל נפקות לקבלת יתר הטענות המקדמיות, אותן ניתח בית משפט השלום בהרחבה. גם אני סבור, כי בשקילת האינטרס הציבורי בצירוף הסנקציה המנהלית שהוטלה, הרי שאין זה נדרש לנהל הליך פלילי במקרה הנדון, ויהיה בכך כדי לפגוע בתחושת הצדק. אשר לטענה כי בית המשפט קבע כי די בכך כדי להרתיע, אף מבלי שטענו לכך המשיבות ומבלי שניתנה למבקש הזדמנות לטעון אחרת, הרי שבית המשפט אינו כפוף בקביעותיו לטענות הצדדים או יכולתם להשיב. ככל שבית המשפט סבור, לאחר שהוא שקל את כלל השיקולים הרלבנטיים, כי יש בסנקציה מסוימת כדי להוות הרתעה, אין זה מן הנדרש שאחד מהצדדים יטען כך גם כן, או אף ינסה להתנגד לכך. זוהי קביעתו השיפוטית הנובעת מהפעלת שיקול דעתו.

12. בעניין חששותיו של המבקש כי קיים פתח לתשדירי תעמולה אסורים בעתיד, כפי שציינתי רבות בכובעי יו"ר ועדת הבחירות המרכזית לכנסת ה-20, אכן מדובר בתחום אפור ויש מקום לערוך רפורמה מקיפה בחוק התעמולה. אולם, במקביל אני סבור כי קיים אינטרס ציבורי ראשון במעלה כי בתקופה הסמוכה למועד הבחירות, יעסקו ערוצי הטלוויזיה ותחנות הרדיו בנושא זה בדיוק. שידורים פוליטיים מובילים לבוחרים מידעים. בוחרים מידעים מממשים את זכותם החוקתית להשפיע על הרכב הכנסת באופן מיטבי. על כך יש רק לברך. סבורני כי ראוי שכל מקרה יוכרע בהתאם לנסיבותיו, בראש ובראשונה בהתאם לשכל הישר וההיגיון הבריא. במקרה שלפניי, אני סבור כי כלל הגורמים שלקחו

חלק בהתפתחות ההליך, החל מהיועץ המשפטי לממשלה, ממשיך בפרקליטות המדינה וכלה בבתי המשפט השונים, הפעילו את שיקול דעתם כראוי ופסקו נכונה בהתאם לנסיבות הקונקרטיות.

13. אשר על כן, לא מצאתי מקום להתערב בפסק דינו של בית המשפט המחוזי ובקשת רשות הערעור נדחית בזה.

ניתנה היום, כ"ג באייר התשע"ה (12.5.2015).

ש ו פ ט
